

Eolus Vind Norge AS
Cort Adelers gate 16
0254 OSLO

Vår dato: 08.09.2018
Vår ref.: 201402692-21
Arkiv: 517
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Kråkenes
22959763/ajk@nve.no

Stigafjell Vind AS, godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Stigafjellet vindkraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til brev av 30.04.2018 med vedlagt detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) av 30.04.2018 for Stigafjellet vindkraftverk i Bjerkreim kommune.

Vedtak

Med hjemmel i energiloven § 3-1 gir NVE Stigafjell Vind DA tillatelse til å endre trasé for nettilknytning av Stigafjellet vindkraftverk. Det gis tillatelse til trase for adkomstvei til vindkraftverket.

Med hjemmel i konsesjonen datert 04.05.2018 post 9, 12, 13 og 15 (NVE ref.: 200703210-194) godkjenner NVE fremlagte detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan av 30.04.2018 for bygging av Stigafjellet vindkraftverk i Bjerkreim kommune.

Vilkår for godkjenningen:

- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Entreprenører skal gjøres kjent med MTA/detaljplan og dette vedtaket.
- Kart med detaljprosjektert adkomstvei skal oversendes NVE før anleggsstart.
- Tiltakshaver skal utarbeide forslag til aktuelle avbøtende tiltak for bygninger som kan bli berørt av skyggekast over den anbefalte grenseverdien. Ved vurderingen skal det legges til grunn at Måkaknuten vindkraftverk blir realisert. Forslaget skal forelegges NVE før monteringen av vindturbinene, i Stigafjellet, starter.
- Tiltakshaver skal legge frem en utredning hvor sannsynligheten for utforutsette hendelser og uhell skal vurderes. Virkinger ved eventuelle hendelser, og tiltak som kan redusere disse, skal beskrives. Utredningen skal oversendes NVE før anlegget settes i drift.
- Det skal utarbeides en plan for istandsetting av riggområder, oppstillingsplasser og områder for mellomlagring av turbinkomponenter. Planen skal blant annet beskrive behovet for areal i

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget. Planen skal forelegges NVE før anleggsarbeidene avsluttes.

- Dersom virksomheten avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.

Dette vedtaket forutsetter at fremlagte planer er i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen.

NVE understreker at planene ikke skal fravikes uten vår godkjenning. Planene gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. NVE kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

NVE vil følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

NVE gjør oppmerksom på at tiltakshaver må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Bakgrunn

Statskog SF søkte i august 2007 om utbygging og drift av Stigafjellet vindkraftverk i Bjerkreim kommuner. NVE avsto konsesjonssøknaden, og Statskog søkte om ny løsning for nettilknytningen da dette var bakgrunnen for avslaget. NVE fremmet innstilling til Olje og energidepartementet (OED) ved brev av 08.09.2011, og OED meddelte konsesjon til Stigafjellet vindkraftverk 05.07.2012 (til Stigafjell Vind AS). I tråd med vilkår fra OED utstedte NVE ny konsesjon den 16.08.2013 etter at felles nettilknytning med Måkaknuten var konsesjonsbehandlet.

I NVEs vedtak av 10.07.2017 ble installert effekt i vindkraftverket økt fra 30 MW til 42 MW. Konsesjonen ble oppdatert den 04.05.2018 i forhold til de elektriske komponentene og installert effekt ble endret fra 42 MW til 30 MW. Det ble den 05.07.2018 gitt tillatelse til videreføring av konsesjonen i Stigafjellet Vind AS med ny eier på uendrede vilkår. Gjeldende anleggskonsesjon er datert 04.05.2018 (NVE ref.: 200703210-194).

I henhold til anleggskonsesjonen, post 12 og 13, skal det utarbeides detaljplan og MTA for anlegget som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE mottok detaljplan/MTA for Stigafjellet vindkraftverk 30.04.2018. NVE mottok den 03.06.2018 en oppdatert utgave av planen (fortsatt datert 30.04.2018) etter at enkelte layoutmessig forhold var rettet opp.

Høring og innkomne merknader

Det fremgår av dokumentet at planene er utarbeidet i samråd med Bjerkreim kommune og berørte grunneiere/rettighetshavere, jf. krav i konsesjonen. NVE har lagt til grunn at relevante høringsinstanser har vært involvert i prosessen i forbindelse med utarbeidelse av planene. NVE har derfor kun sendt saken på høring til et begrenset utvalg, herunder Bjerkreim kommune, Fylkesmannen i Rogaland og Rogaland fylkeskommune. Ettersom realisering av prosjektet berører Statens vegvesen, Forsvarsbygg og Norsk Televisjon AS fikk disse også detaljplan/MTA på høring.

I høringsbrevet har NVE bedt Stigafjell Vind om å orientere berørte grunneiere og rettighetshavere om høringen og fristen til å uttale seg til NVE. I tillegg har NVE bedt Stigafjell Vind om å orientere naboer som kan bli berørt av støy- og/eller skyggekast over gjeldende grenseverdier om høringen. NVE har mottatt kopi av varsel datert 27.06.2018 og adresseliste.

NVE har mottatt fem uttalelser til planene. Disse er sammenfattet i vedlegget «Innkommne merknader, Stigafjellet vindkraftverk, Bjerkreim kommune». Tiltakshaver har kommentert uttalelsene i brev av 31.07.2018. Sammendrag av kommentarene er lagt i samme vedlegg som høringsuttalelsene. Relevante merknader til saken er kommentert og vurdert tematiske under «NVEs vurderinger».

Etter NVEs vurdering danner detaljplanen og MTA, sammen med søknaden med konsekvensutredning, merknader og andre opplysninger et tilfredsstillende grunnlag for å treffe vedtak i saken. NVE anser saken som tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17.

NVEs vurderinger

Formålet med en detaljplan er å konkretisere utbyggingsplanen for vindkraftverket innenfor de rammene som er gitt i konsesjonen. Planen skal gi en teknisk beskrivelse av anleggene som skal bygges, og den skal omtale eventuelle endringer i endelig utbyggingsløsning sammenlignet med konsesjonsgitt utbyggingsløsning. Dersom endelig utbyggingsløsning medfører endrede virkninger for miljø og samfunn, skal dette omtales. Detaljplanen skal legges til grunn for MTA.

Formålet med en MTA er å sikre at det tas miljø- og landskapshensyn under bygging og drift av anlegget. Vurderingene i planen skal baseres på miljøinformasjon som er kommet frem i konsesjonsprosessen.

I det følgende presenteres NVEs vurdering av detaljplanen og MTA for Stigafjellet vindkraftverk for de temaer som anses som relevante i saken.

Endelig utbyggingsløsning

Det fremgår av detaljplanen og MTA at utbyggingsløsningen vil bestå av 7 turbiner à 4,3 MW, som gir en total installert effekt i vindkraftverket på 30 MW. Turbinene vil være av typen Siemens DD med en navhøyde på 115 meter og rotordiameter på 130 meter. Dette er seks færre turbiner enn det som lå til grunn i konsesjonssøknaden i 2007, men turbinene er høyere.

NVE konstaterer at det ikke har kommet uttalelser knyttet til endrede dimensjoner på turbinene. De endrede dimensjonene vil etter NVEs vurdering ikke gi vesentlige virkninger for miljø og samfunn, og kan godkjennes.

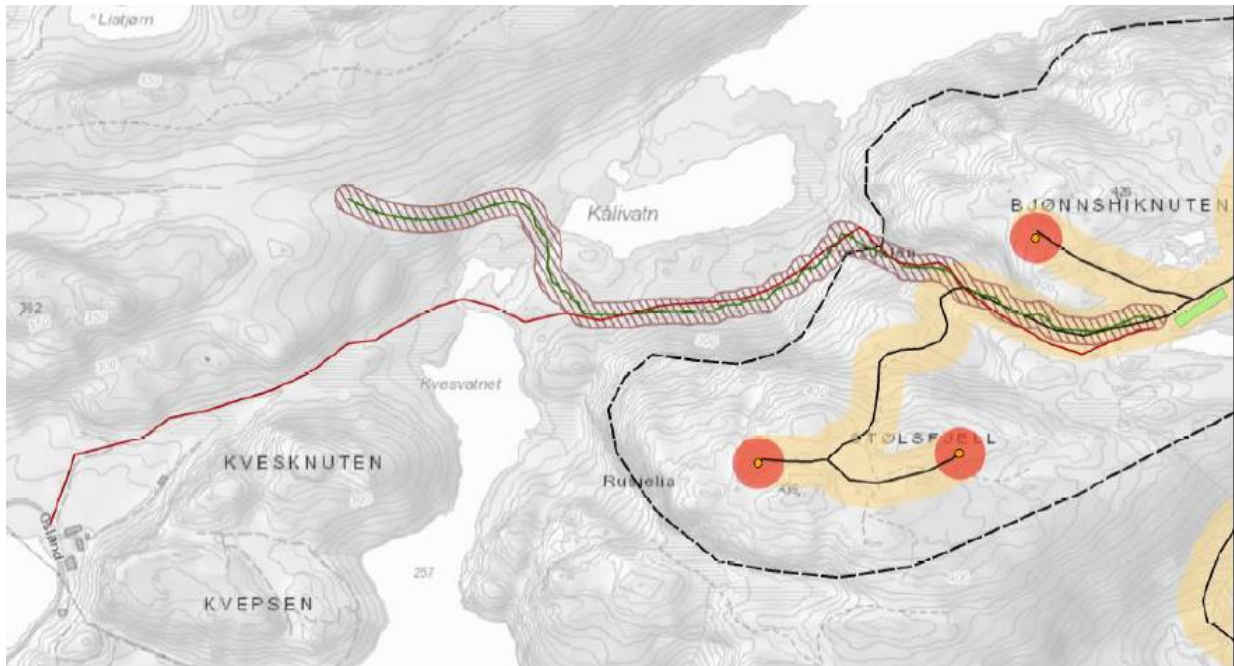
NVE konstaterer at turbinplasseringene og veitraseene ikke er vesentlig endret sammenlignet med utbyggingsløsningen som ble lagt til grunn i konsesjonsbehandlingen. NVE vurderer at utbyggingsløsningen er i tråd med konsesjonen av 04.05.2018.

Når det gjelder nettilknytning og adkomstveien, viser vi til egne kapitler om disse temaene.

Justert trasé for nettilknytning

Vindkraftanlegget skal realiseres med en felles nettilknytning med Måkaknuten vindkraftverk. Anlegget skal tilknyttes nettet via en jordkabel som skal følge adkomstveien for Måkaknuten inn til Måkaknuten transformatorstasjon og deretter på 132 kV ledningen, som er under bygging, fra Måkaknuten til Bjerkreim transformatorstasjon.

Tiltakshaver for Måkaknuten har endret traseen for adkomstveien til Måkaknuten vindkraftverk. Tiltakshaver for Stigafjellet vindkraftverk ønsker at nettilknytningen for Stigafjellet tilpasses denne endringer, og det er derfor i detaljplan/MTA redegjort for en justering av traseen for jordkabelen.

Figur 1 Utklipp av detaljkart Stigafjellet vindkraftverk, endret nettilknytning. Rød strek viser konsesjonsgitt trasé, grønn strek med rød skravur viser forslaget til ny trasé.

Av detaljplan/MTA fremgår det at kablet skal legges i en grøft som vil være ca. 1,5 meter bred og 1,3 meter dyp. Første del av traséen er i stort værre lik konsesjonsgitt trasé (se figur 1). Etter ca. 1,2 km svinger forslått ny trasé av mot nord. Lengden på nettilknytning fra kabelkiosk inne i Stigafjellet vindkraftverk frem til det punkt der traséen møter adkomstveien til Måkaknuten vil være ca. 1,8 km. Tilsvarende lengde for konsesjonsgitt løsning (rød strek på figur 1) er 2,4 km. Den justerte traséen berører samme eiendom som konsesjonsgitt løsning. Stigafjell Vind har informert om at de er i god dialog med grunneier, og at de er innstilt på at det vil bli inngått minnelig avtale.

Traséen vil, som Fylkesmannen også påpeker i sin uttalelse av 05.07.2018, etter ca. 1,4 km krysser Storå, vassdraget mellom Kålivatn og Kvesvatnet. I følge beskrivelsen, i planen, vil man krysse vassdraget enten gjennom å bore seg under/gjennom eller ved at eksisterende gangbro blir modifisert sånn at kablet kan trekkes under broa. Fylkesmannen minner om at tiltak i vassdrag vil kunne kreve egen behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven. Her er fylkeskommunen rette myndighet, da det gjelder ikke-anadrom del av vassdrag. Tiltakshaver har i sin kommentar, av 06.08.2018, viser til at man ved detaljprosjekteringen vil ha som utgangspunkt å prøve å unngå direkte kontakt med eksisterende vassdrag. Dette inkluderer også området der nettilknytningskablet skal krysse vassdraget mellom Kålivatn og Kvesvatnet. Hvis endelig utbyggingsløsning viser seg å berøre vassdrag vil det innhentes nødvendige tillatelser.

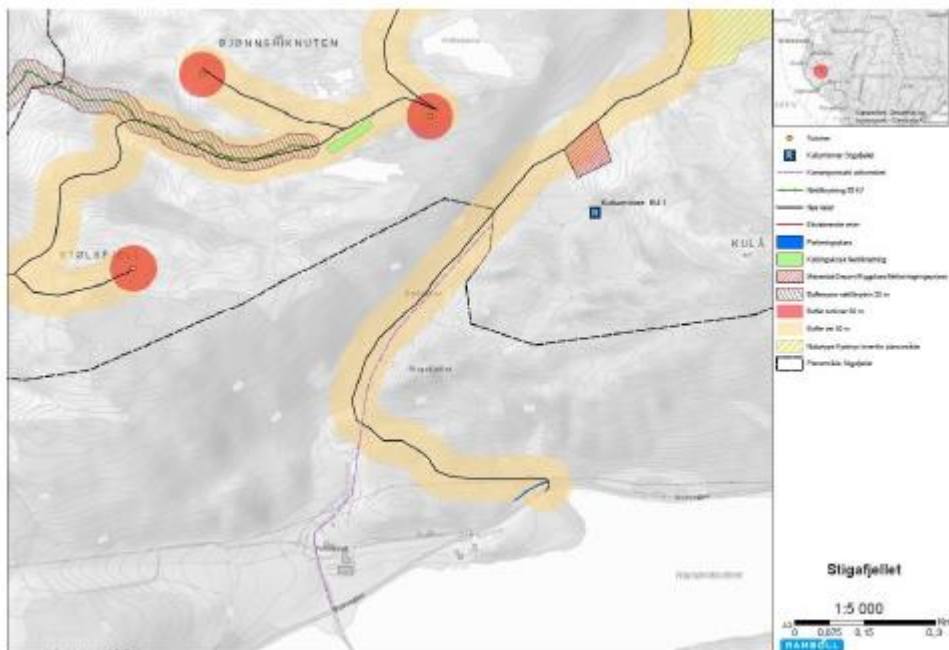
Fylkesmannen vurderer at planen ikke ivaretar hensynet til kantvegetasjon langs vassdrag tilfredsstillende. Fylkesmannen minner om at det må gjøres nærmere avklaringer dersom eksisterende kantvegetasjon berøres, jf. vassressursloven § 11, og at Fylkesmannen er rette myndighet. Tiltakshaver har kommentert at de vil innarbeide omtale i kapittel 5, som beskriver hvordan forhold knyttet til kantvegetasjon vil bli håndtert. Omtalen vil ha som utgangspunkt at påvirkning på kantvegetasjon, så langt som mulig, skal unngås. I tilfeller der det likevel vil bli gjort tiltak, vil det bli gjort tilpasninger/avbøtende tiltak for å sikre at funksjonen til kantvegetasjonen blir opprettholdt.

NVE konstaterer at det ikke har kommet høringsuttalelser som motsetter seg endringen av trasé for nettilknytning av anlegget. Endringen innebærer at trasélengden reduseres, hvilket medfører noe mindre terrenginngrep. Videre konstanter NVE at tiltakshaver vil, dersom dette viser seg aktuelt, innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Etter NVEs vurdering er den fremlagte informasjonen tilstrekkelig til å kunne behandle endret trasé for nettilknytning for Stigafjellet vindkraftverk. NVE vurderer at endringen har akseptable virkninger, og godkjenner på bakgrunn av dette den endrede traseen.

Trasé for adkomstvei

I konsesjonssøknaden, og tilhørende utredninger, ble det beskrevet en adkomstvei med avkjørsel fra FV 504 ved Røysland, vist som stiplet lilla i figur 2 under.

Figur 2 Utklipp av detaljkart Stigafjellet vindkraftverk, endret trasé for adkomstvei. Lilla stiplet linje viser trasé i konsesjonssøknaden, svart heltrukket strek, med buffersone, viser forslaget til ny trasé.

Av detaljplan/MTA fremgår det at tiltakshaver i hovedsak ønsker benytte den traseene for adkomstvei som er omtalt i konsesjonssøknaden, men at avkjørselen fra FV 504 ønskes flyttet ca. 500 meter mot øst. Adkomstveien, fra avkjøringen fra Fv. 504 og frem til der veien deler seg i to, vil ha en total lengde på ca. 1,7 km. Det er for adkomstveien, som for øvrige intern-/anleggsveier, innarbeidet en buffersone/veikorridor på 100 meter hvor eksakt trasevalg kan tilpasses ved detaljprosjekteringen (se omtale under avsnittet *Arealbruk og terrengbehandling* for vurdering av buffersoner).

Det fremgår av detaljplanen/MTA og supplerende informasjon, mottatt fra tiltakshaver i e-post av 03.09.2018, at tiltakshaver vurderer at virkning og konsekvens av den endrede traseen er sammenlignbar med trasé utredet i konsesjonsprosessen. Tiltakshaver informerer om at endringen har blitt gjennomført i dialog med grunneiere, og at det er inngått minnelig avtaler med disse.

I NVEs innstilling til OED i 2011 ble det vurdert at de negative virkningene av adkomstveien var akseptable. NVE konstaterer at flyttingen av avkjørselen innebærer at traseene i starten vil gå bak en mindre kolle, noe som gjør at nærvirkningen for beboere i området er noe redusert. Deretter legges

adkomstvegen i siden av dalføret som går i nordøstlig retning, her vil veien følge vassdraget og muligens berøre flere myrpartier. NVE registrerer at adkomstveien foreløpig ikke er detaljprosjektert, men at tiltakshaver har kommentert at de i utgangspunktet ønsker å unngå direkte kontakt med eksisterende vassdrag og kantvegetasjon.

NVE legger til grunn at tiltakshaver ved detaljprosjekteringen søker å unngå inngrep i vassdraget, kantvegetasjon og myrområdene. Dersom slike inngrep ikke kan unngås forutsetter NVE at tiltakshaver sørger for nødvendige avklaringer etter annet lovverk. NVE minner samtidig om at ønsket om å unngå inngrep i vassdrag og myrområder må avveies mot hensynet om å unngå større skjæringer og fyllinger og den visuelle eksponering av adkomstveien. Det foreligger en viss risiko for at adkomstveien, og øvrige inngrep i planområdet, kan gi negative virkninger for de hydrologiske forholdene i området. Av detaljplan/MTA fremgår det imidlertid at det skal etterstrebtes å minimalisere endringer i de hydrologiske forholdene. I dokumentet er det omtalt en del prinsipper og avbøtende tiltak blant annet i forhold til anleggsarbeid i/ved myr. NVE forutsetter at prinsippene som er beskrevet følges under anleggsarbeidet og at hensiktsmessige avbøtende tiltak gjennomføres.

Etter NVEs vurdering er den fremlagte informasjonen tilstrekkelig til å kunne behandle traseen for adkomstveien og den mindre justeringen av denne. NVE vurderer at virkningene av adkomstveien er akseptable, og at traseen med den foreslåtte justeringen fremstår som et bedre resultat enn traseen utredet i konsesjonsprosessen. NVE godkjenner på bakgrunn av dette den fremlagte traseen for adkomstvei. Da adkomstveien ikke er detaljprosjektert vil NVE sette vilkår om at kart med detaljprosjektert adkomstvei skal oversendes NVE før anleggsstart.

Skyggekast

Det fremgår av detaljplan/MTA at skyggekastberegningen for Stigafjellet er gjennomført i henhold til NVE sin veileder; «Veileder for beregning av skyggekast og presentasjon av NVEs forvaltningspraksis, nr 2. 2014». For å gi et bilde av skyggekastvirkningene som stammer fra Stigafjellet, samt sumvirkningene fra både Stigafjellet og Måkaknuten vindkraftverk er det gjennomført beregninger for Stigafjellet vindpark alene, samt for begge prosjektene.

Beregningene er utført med beregningsmodulen SHADOW i programpakken WindPro ver. 3.1.597. Beregningen er basert på aktuell turbinlayout hos Stigafjellet. For Måkaknuten er det lagt til grunn en utbyggingsløsning basert på informasjon gitt av tiltakshaver for dette anlegget.

Resultatene viser at det til sammen er 25 bygg hvor grenseverdiene for skyggekast kan bli overskredet dersom både Stigafjellet og Måkaknuten legges til grunn for beregningen. Dersom kun Stigafjellet vindkraftverk legges til grunn er det færre bygg som berøres.

Bjerkreim kommune har i sin uttalelse, av 15.06.2018, bedt om at det i detaljplan/MTA gis en konkret forklaring på hvordan anbefalte grenseverdier kan tilfredsstilles. Tiltakshaver har i sin kommentar vist til at første steg i en slik vurdering vil være å se nærmere på byggene for å se om disse for eksempel allerede er skjermet av eksisterende vegetasjon, og/eller om de har uteplasser eller vinduer som blir påvirket av virkningene. Deretter vil eventuelle konkrete avbøtende tiltak bli vurdert som å sette opp skjerming, eller eventuell begrensnig i driften av de nærmeste vindturbinene i de perioder da det oppstår skyggekast.

Kommunen har også bedt NVE gjøre en vurdering av sammenhengen mellom de ulike vindkraftverkene (Måkaknuten og Stigafjellet) og deres virkning på ulemper som skyggekast og støy. Kommunen stiller blant annet spørsmål ved at ulike utbyggere kan benytte ulike metoder for beregningene. NVE har stor forståelse for at kan være krevende for kommunen, og omgivelsene, at det benyttes ulike modeller/programvarer for beregning av skyggekast, og støy, fra vindkraftverk. Gjeldende retningslinjer

for både skyggekastberegninger og støyberegninger åpner imidlertid for bruk av flere forskjellige beregningsmetoder, innstillinger og programvarer. For begge vindkraftverkene er det lagt frem beregninger av både skyggekast og støy i tråd med gjeldende retningslinjer og veiledningen.

NVE konstaterer at de foreslåtte tiltakene for å begrense faktisk skyggekast er i samsvar med dagens praksis. NVE konstaterer også at det vil kunne være sumvirkninger ved realisering av både Måkaknuten og Stigafjellet vindkraftverk. NVE vil derfor stille vilkår om at tiltakshaver, for Stigafjellet, skal utarbeide forslag til aktuelle avbøtende tiltak for bygninger som kan bli berørt av skyggekast over den anbefalte grenseverdien. Ved vurderingen skal det legges til grunn at Måkaknuten vindkraftverk blir realisert. Forslaget skal forelegges NVE før monteringen av vindturbinene, i Stigafjellet, starter.

NVE legger til grunn, som beskrevet i de to detaljplanene/MTAene, at tiltakshaverne vil ha dialog om hvordan avbøtende tiltak best kan gjennomføres for å sikre at retningslinjene blir overholdt. Der er naturlig at avbøtende tiltak gjennomføres av anleggene i samarbeid. Skulle man ikke lykkes med dette kan saken bringes inn for NVE.

Støy

I post 15 i anleggskonsesjonen til Stigafjellet er det satt vilkår om at konsesjonær skal, så langt det er tekniske og økonomisk forsvarlig, iverksette tiltak for å redusere støynivået ved de bygningen som eventuelt kan bli eksponert for støyverdier over gjeldende retningslinjer.

Det er utført nye støyberegninger basert på aktuell turbintype og gjeldende utbyggingsløsning. Beregningene er gjort etter metoden beskrevet i ISO 9613-2. Det er beregnet støy for ulike scenarier, og NVE legger «worst case» scenarioet til grunn. Beregningene tar utgangspunkt i en samlet utbygging av både Måkaknuten og Stigafjellet vindkraftverk. For Måkaknuten er det lagt til grunn en utbyggingsløsning basert på 24 turbiner og samme type vindmølle som ved Stigafjellet, men med en navhøyde på 125 meter, dette etter informasjon fra tiltakshaver for Måkaknuten.

NVE konstaterer at det i detaljplan/MTA for Stigafjellet vindkraftverk er lagt frem beregninger i tråd med vilkåret i konsesjonen, og vurderer at utbyggingsløsningen for Stigafjellet vindkraftverk er akseptabel.

Arealbruk og terrengbehandling

I MTA er det utarbeidet et kapittel som omhandler terrenginngrep og istandsetting (kapittel 5). Kapittelet tar for seg hovedprinsipper for veibygging og landskapstilpasning, og gir føringer for anleggsarbeidet.

NVE mener tilnærmingen som er beskrevet i detaljplan/MTA er viktig for prosjekter som strekker seg over store områder der det er vanskelig å gå inn i alle detaljer. Basert på erfaring fra tidligere gjennomførte prosjekter er NVEs vurdering at gode løsninger oppnås når målet defineres og ikke låses av detaljprosjektering i tidlig fase. NVE registrerer at Bjerkreim kommunen også vurderer at det synes fornuftig å tillate korridorer slik at eksakt trasevalg kan tilpasses. NVE mener at kapittelet som omhandler terrenginngrep og istandsetting for Stigafjellet vindkraftverk utgjør et tilstrekkelig verktøy for å sikre gode terrengutforminger i landskapet. NVE forutsetter at prinsippene som er beskrevet i det nevnte kapittelet følges under anleggsarbeidet.

Område avsatt for massetak, riggområde og mellomagringsplass er samlokalisert til sluttdelen av adkomstveien, og det er satt av ett areal på 10 000m² til dette. Størrelsen på masseuttaket er i planen anslått til maksimalt å være 10 000 m³. Det fremgår av detaljplanen/MTA at lokaliseringen av masseuttaket er avklart med grunneier (Statskog) og at detaljutføring av massetak vil bli oversendt NVE i en egen plan etter at dette er detaljprosjektert av entreprenør. Planen vil illustrere plassering og

størrelse på massetaket, samt en beskrivelse for revegetering. Det er presisert at planen skal være godkjent av NVE før anleggsarbeidene kan starte.

I tillegg til arealet avsatt til rigg/mellomlagring og massetak, vil det være behov for et planert område på ca. 2 200 m² til oppstillingsplass for kran ved hver turbin, totalt 15 400 m². Av detaljplan/MTA fremgår det at de nevnte arealene er forventet å være permanente tiltak. NVE kan ikke se at det i dokumentet er sagt noe om hvordan permanente inngrep skal istandsettes eller vurdert om arealene kan reduseres etter anleggsperioden. For å redusere permanent arealbruk, vil NVE sette vilkår om at det skal utarbeides en plan for istandsetting av oppstillingsplasser og områder for mellomlagring av turbinkomponenter med mer. Planen skal blant annet beskrive behovet for areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget, og den skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.

NVE registrerer at tiltakshaver har kommentert at de vil innarbeide et avsnitt, i kapittel 5, som beskriver hvordan forhold knyttet til kantvegetasjon vil bli håndtert. NVE legger til grunn at den oppdatert detaljplan/MTA oversendes NVE.

Utredning av uforutsette hendelser

Det er i forbindelse med konsesjonssøknaden gjort enkelte vurderinger knyttet til risiko for kritiske hendelser. NVE mener disse vurderingene bør suppleres. NVE vil derfor stille vilkår om at tiltakshaver skal legge frem en utredning hvor sannsynligheten for uforutsette hendelser og uhell skal vurderes. Virkinger ved eventuelle hendelser, og tiltak som kan redusere disse, skal beskrives. Utredningen skal oversendes NVE før anlegget settes i drift.

NVE anbefaler at utredningen utarbeides som en ROS-analyse og så langt det passer i tråd med DSBs veileder Samfunnssikkerhet i kommunenes arealplanlegging - Metoden for risiko- og sårbarhetsanalyse i arealplanlegging. Uavhengig av hvordan utredningen gjennomføres skal den vurdere både naturhendelser/ naturfare og andre uønskede hendelser, som for eksempel brann og utslipp.

Kulturminner

Rogaland fylkeskommune har i sin uttalelse (av 04.07.2018) påpeker at det er positivt at to uteløer er markert på detaljkartet. Da rune-R-symbolet brukes om automatisk fredete kulturminner, og dette gjelder nyere tids kulturminner, anbefaler fylkeskommunen merkingen endres, samt at det av tegnforklaringen fremgår det skal være fem meters buffersone. I tillegg til uteløene bør også eksisterende steingarder i området tas nødvendig hensyn til i arbeidet.

Fylkeskommunen viser til at det selv om det pr. i dag ikke er kjente automatisk fredete kulturminner i området som omfattes av tiltaket, skal eventuelle funn straks varsles fylkeskommune, og følge normale prosedyrer iht. Lov om kulturminner.

Tiltakshaver har kommentert at de vil sikre at symbolmarkeringen blir i tråd med anbefalingene fra fylkeskommunen, samt at eksisterende steingarder i området i anleggsfasen skal tas nødvendig hensyn til. NVE konstaterer at tiltakshaver har ivaretatt innspillene fra Rogaland fylkeskommune.

TV-signaler

Vindkraftverkens påvirkning på radio- og TV-signaler og iverksettelsen av tiltak er en problemstilling i flere saker, ref. konsesjonsvilkår nr. 17 TV- og radiosignaler i gjeldende konsesjon for Stigafjellet. NVE konstaterer at det i høringen ikke har kommet uttalelser om temaet. NVE har i flere nærliggende saker ment at det har vært behov for en avklaring på generelt nivå. Ved OEDS avgjørelse av 18.06.2018 på klage fra Norges Televisjon AS (NTV) på vedtaket om godkjenning av revidert MTA- og detaljplan for Bjerkreim vindkraftverk foreligger det nå en avklaring.

Departementet viser til at det aktuelle konsesjonsvilkåret tilsier at nødvendige tiltak skal dokumenteres og forelegges NVE innen idriftsettelse. Før driftsstart må det foreligge plan for å kartlegge om det oppstår forstyrrelser, samt en utredning av aktuelle tiltak for å bøte på dette, slik at eventuelle forstyrrelser for mottakere i området kan avbøtes uten unødig opphold. Etter departementets vurdering av konsesjonsvilkåret er det ingen hindringer for at detaljplan og MTA kan godkjennes før oppfølgingen av vilkåret finner sted.

NVE gjør oppmerksom på at ordlyden i vilkår 17 er tydelig på at utbygger er pliktig til å iverksette nødvendige tiltak dersom det skulle vise seg at mottakere blir berørt. NVE legger til grunn at Stigafjell Vind vil komme tilbake med en vurdering av dette forholdet.

Krav om ledig nettkapasitet

I post 9 i anleggskonsesjonen til Stigafjellet er det satt vilkår om at ledig nettkapasitet skal dokumenteres før utbyggingen av vindkraftverk igangsettes. Denne dokumentasjonen skal godkjennes av NVE.

Det er i detaljplan/MTA vist til Statnetts innførte ordning om tildeling av nettkapasitet, og at denne ordningen er brukt for innmating av ny produksjon i Rogaland. Det fremgår av detaljplan/MTA at Stigafjellet har i forhold til gjeldende ordning, er tildelt en kapasitet på 30 MW.

NVE konstaterer at det i detaljplan/MTA er lagt frem tilstrekkelig dokumentasjon til at vilkåret i konsesjonen er ivaretatt og kan godkjennes.

Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven er blitt vurdert i konsesjonsbehandlingen av tiltaket. Den innsendte planen er innenfor de rammene som er vurdert i konsesjonen. NVE har derfor ikke vurdert tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene i konsesjonsbehandlingen.

Fylkesmannen i Rogaland vurderer at det er positivt at det har blitt gjort forundersøkelser av hubro og rovfugltrekk, og at det er planlagt etterundersøkelser for å se hvilken eventuell virkning vindkraftverket har. Fylkesmannen mener likevel at det må innarbeides rutiner for tett oppfølging i etterkant, samt at det bør og gjøres tiltak på linjestrekk og master/turbiner for å unngå kollisjon. Fylkesmannen viser at flere av fuglene i området er rødliste arter som det er viktig å ta hensyn til, selv om de ikke hekker i anleggsområdet. Så langt som mulig bør arbeid i hekkeperioden (februar – juni) derfor unngås.

Tiltakshaver viser til at det i driftsfasen vil innføres rutiner for rapportering av døde fugler, og at det ikke vil være luftlinjer i anlegget. Å begrense anleggsperioden i hekketiden (februar – juni) vil ifølge tiltakshaver ikke være mulig siden dette er den tid på året med gunstige forhold for anleggsaktivitet. Med henvisning til Fylkesmannens innspill om maling av turbinene viser NVE til at dette er vurdert i konsesjonsprosessen, og at konsesjonsvilkår nr. 20 om fargevalg, design og reklame slår fast at vindturbinene skal være hvite/lys grå.

Fylkesmannen har videre påpekt at det innenfor anleggsområdet er registrert forekomst av myr med viktig verdi. Spesielt Buddalsmyra som er vurdert som intakt lavlandsmyr må så langt som mulig ikke berøres. NVE konstaterer at Buddalsmyra er avmerket på detaljplankartene i tråd med avgrensingen som er gjort i naturbase. Nærmere studie av kart og flyfoto viser imidlertid at deler av denne myra er oppdyrket. Forslaget til veitrasé (med buffersone) er lagt til kanten av myra og følger eksisterende vei hvor dette er aktuelt. NVE legger til grunn som omtalt over (under avsnittet *Trase for adkomstvei*) om at tiltakshaver søker å unngå inngrep i de ulike myrene, og særlig i de gjenværende delene av Buddalsmyra.

Fylkesmannen minner om at spredning av naturgjødsel i utmark er forbudt etter gjødselvereforskriften, og at det krever godkjenning fra kommunen å spre husdyrgjødsel på beite. Videre er det meldeplikt til kommunen for all gjødsling, også bruk av kunstgjødsel, i den utvalgte naturtypen kystlynghei. NVE ber tiltakshaver merke seg dette.

Etter NVEs vurdering konkretiserer den innsendte planen i tilstrekkelig grad hvordan anlegget skal bygges. Gjennom detaljplanleggingen skal det tas utgangspunkt i lokalisering og driftsmetoder som gir de beste samfunnsmessige resultater, jmfør naturmangfoldloven § 12.

Annet

For anlegg for produksjon av elektrisk energi med konsesjon etter energiloven, gjelder ikke krav om utarbeidet reguleringsplan, jf. plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd, men anlegget må avklares mot kommuneplanens arealdel og eventuelle reguleringsplaner før anleggsarbeidet kan igangsettes. Slik avklaring kan enten skje gjennom planendring, ved at tiltakshaver søker om dispensasjon eller ved at Olje- og energidepartementet bestemmer at konsesjonen etter energiloven skal ha virkning som statlig arealplan. Byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven gjelder i det vesentligste ikke for tiltak etter energiloven, jf. byggesaksforskriften § 4-3 første ledd bokstav c. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5) og krav til produkter (§ 29-7) med tilhørende deler av byggt teknisk forskrift (TEK10) gjelder så langt de passer for tiltak med konsesjon etter energiloven.

Når anlegget er ferdig bygget, skal konsesjonæren sørge for at kommunen får tilsendt nødvendige opplysninger om tiltakets plassering, slik at det offentlig kartverket kan ajourføres, jf. byggesaksforskriften § 4-3 siste ledd og plan- og bygningsloven kapittel 2 om krav om kartgrunnlag og stedfestet informasjon.

Orientering av grunneiere og rettighetshavere

Vi ber tiltakshaver orientere grunneiere og rettighetshavere, samt eiere av boliger og fritidsboliger som kan bli berørt av støy og/eller skyggekast over anbefalte grenseverdier, om dette vedtaket. Orienteringsbrevet finnes vedlagt. Vedtaket skal følge orienteringen. Kopi av orienteringen skal sendes NVE.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretningen er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Øyvind Leirset
seksjonssleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

- Inkomne merknader, Stigafjellet vindkraftverk, Bjerkreim kommune
- Orientering om vedtak - Godkjenning av detaljplan/MTA for Stigafjellet vindkraftverk, Bjerkreim kommune

Kopi til:

Bjerkreim kommune

E.ON Wind Norway, Branch of E.ON Wind Norway v/Martin Westin

Forsvarsbygg

Fylkesmannen i Rogaland

Gustav Grumert

Rogaland fylkeskommune

Simon Landqvist